

Madaniyat sohasida kasbiy malakalarni
rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashi

KASBIY STANDART

KONSERTMEYSTERLAR FAOLIYATI

“Konsertmeysterlar faoliyati” kasbiy standarti 2025-yil 18-dekabrdagi Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha Respublika kengashi majlisining 114-son bayoni bilan tasdiqlangan “Kasbiy standart shakli” hamda Milliy malaka tizimini rivojlantirish instituti direktorining 2025-yil 19-dekabrdagi 55-son buyrug‘i bilan tasdiqlangan “Kasbiy standartlarni ishlab chiqish va yangilash metodologiyasi”ga muvofiq, Madaniyat sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo‘yicha tarmoq kengashi tomonidan ishlab chiqilgan.

KASBIY STANDART

Konsertmeysterlar faoliyati

Reyestr raqami:

UZ-KS-2026-T1.0-0011

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu Konsertmeysterlar faoliyati kasbiy standarti tegishli kasblar uchun ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni boshqarish sohasida keng ko'lamli masalalarni hal qilishda qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

akkompanement – ashula aytganda yoki biror bir cholg'u asbobida ijro qilganda. Unga jo'r bo'lish. Ashulaga fortepiano, xalq cholg'u asboblari turli ansambl (trio, kvartet, kvintet) va orkestrlarga jo'r bo'lishi mumkin. Akkompanement yakkaxon ashulachi yoki cholg'uchiga garmonik va ritmik hamohang bo'lib, musiqa asarining badiiy darajasini chuqurlashtirish;

akkompanementchi (akkompaniator) – jo'r bo'luvchi, odatda fortepianoda jo'r bo'luvchilarga qo'llanilish;

bilim – kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

ijrochi – ashula aytuvchi yoki biror musiqa asbobida chaladigan musiqachi;

improvizator – oldindan tayyorgarliksiz musiqa asarini yaratuvchi, badiha tarzida ijro etish;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o‘z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro‘yxat;

ko‘nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

kompozitor – musiqa asarini yaratuvchi ijodkor. Kompozitorning ijodi xalq ijodiyoti bilan chambarchas bog‘lanishi u g‘oyaviy va badiiy jihatdan yuksak san‘atdagi musiqa asarlari yaratuvchi ijodkordir; opera, kantata, oratoriya. Simfoniya va kichik shakldagi asarlarning asosiy mavzusi – davrimizning buyuk inshootlari bo‘lgan qurilishlar, xalqlar do‘stligi g‘oyasi talqin etish;

kompozitsiya – musiqa asarining tuzilishi ya‘ni musiqa asarini shakli, musiqa asarining ijodiy holati;

konkurs – to‘qnashish, musobaqa turli ijrochilar (odatda ko‘proq cholg‘u ijrochilar) o‘rtasida o‘tkaziladigan musobaqa;

konsert – (musobaqalashmoq). Simfonik orkestr yoki xalq cholg‘ulari orkestrining jo‘ri bilan yolg‘iz cholg‘u asbobi yoki ovoz uchun yirik shaklda yozilgan musiqa asari Konsert ko‘proq uch qismda bo‘ladi. Birinchi qismi – dramatik xarakterda, tez ijro qilinadi, sonata allegrosi shaklida, ikkinchi qismi-lirik xarakterda. Salmoqli (andante) sur‘atida, uchinchi qismi- final, tantanali raqs tarzida (odatda rondo) shaklida yoziladi;

konsertmeyster – Orkestrda bir turli cholg‘u asboblari to‘dasidagi birinchi (bosh) musiqachi. Konsertmeysterning boshqa sozandalarni o‘ziga ergashtirib borishi: ayrim vaqtlarda o‘zi ijro etishi; Opera artistlari – (yakkaxon solistlar), turli cholg‘u asboblari (skripka, klarnet va boshqa) da o‘rganuvchi o‘quvchilar va ashulachilar bilan mashg‘ulot o‘tkazuvchi, ularning ijro etadigan musiqa asarlarini o‘rganishda yordam beruvchi va konsertlarda ularga jo‘r bo‘luvchi pianinochi – akkompagnimentchi;

kadensiya – tartibli holatda eshitilayotgan musiqaning tugallangan, bir maqsadga kelib to‘xtagani yoki musiqa asarining butunlay tamom bo‘lgani bo‘lib. Buni boshqacha kadens deb ataladi;

konservatoriya – oliy musiqa o‘quv yurti. Toshkent Davlat Konservatoriyasi 1936-yilda tashkil qilingan. U turli cholg‘u asboblari (mis va yog‘och puflama, qillikamonchali cholg‘u asboblari, fortepiano) ijrochilari, musiqa nazariyachilari, tarixchilari, yakkaxon ashulachilar, kompozitorlar, xor dirijyorlari tayyorlaydi;

norasmiy ta‘lim – ta‘lim xizmatlari taqdim etilishini ta‘minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo‘naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o‘qitishdagi rasmiy ta‘limga qo‘shimcha va (yoki) uning muqobil shakli.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo‘lgan normativ-huquqiy hujjatlar:

O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi “Ta‘lim to‘g‘risida”gi O‘RQ-637-son Qonuni;

O‘zbekiston Respublikasining 2021-yil 20-yanvardagi “Madaniy faoliyat va madaniyat tashkilotlari to‘g‘risida”gi O‘RQ-668-son Qonuni;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-345-son Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgustdagi 275-son “Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o‘tish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi Qarori (IFUT-2.1).

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo‘llaniladi:

IFUT – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

MMR – Milliy malaka ramkasi;

MMK – Mashg‘ulotlarning milliy klassifikatori.

II. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi:	Konsertmeysterlar faoliyati	
2.	Faoliyatning asosiy maqsadi:	Avlodan-avlodga o'tib kelayotgan milliy musiqa merosimizni asrab-avaylash, yangi sharoitlarda rivojlantirish va ulardan xalqimizni bahramand qilish uchun keng imkoniyatlar yaratish;	
3.	IFUT bo'yicha seksiya, bo'lim, guruh, sinf va kichik sinf:	S seksiyasi-San'at, sport va dam olish 90 Badiiy ijod va ijro san'ati sohasidagi faoliyat 90.03 Badiiy ijod va ijro san'ati sohasidagi yordamchi faoliyat turlari 90.39 Boshqa badiiy ijod va ijro san'ati sohasidagi yordamchi faoliyat turlari 90.39.0 Boshqa badiiy ijod va ijro san'ati sohasidagi yordamchi faoliyat turlari	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni:	Kompozitor, bastakor va sozandalar faoliyatini qo'llab-quvvatlash, havaskorlar orasidan iste'dodli ijrochilarni aniqlash maqsadida turli darajadagi ko'rik-tanlovlarni o'tkazish, an'anaviy musiqa janrlarini yangi shart-sharoitlarda rivojlantirish maqsadida "ustoz-shogird" an'anasini yanada rivojlantirish	
5.	Qamrab olingan kasblar ro'yxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	TMR dagi malaka darajasi:
		26524 Konsertmeyster (balet, vokal va boshqa)	4
		34350 Duxovoy estrada-simfonik orkestri rahbari	5
		34350 Bolalar musiqa va san'at maktablarida (fortepiano, torli cholg'u, puflama va urg'uli cholg'u, xalq cholg'u, an'anaviy cholg'u, estrada cholg'u) asboblari sinfi o'qituvchisi	5

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	26524 Konsertmeyster (balet, vokal va boshqa)	A1.4	Professional – ijrochilik ko'nikmalarini namoyon etish	A1.01.4	Asarni to'liq o'qib chiqish va undagi obraz yoki harakatni anglash
				A1.02.4	Asarni oddiy texnika asosida tiniq va tushunarli tarzda ijro etish
				A1.03.4	Sahnada yoki mashg'ulotda harakat, ovoz va emotsiyani uyg'unlashtirgan holda obraz yaratish
				A1.04.4	Tomoshabin yoki tinglovchiga ta'sir o'tkaza oladigan darajada, hissiy va badiiy jihatdan boy ijro namoyon etish
		A2.4	Ijrochilik mahoratini yuqori professional darajada namoyon etish	A2.01.4	Asar matni, musiqiy material yoki xoreografik obrazni chuqur tahlil qilish va tafsirlash asosida ijro uchun tayyorgarlik ko'rish
				A2.02.4	Ijro jarayonida professional texnika, ovoz, harakat, plastika va nafasni muvofiqlashtirib qo'llash
				A2.03.4	Sahnada obrazni yoritishda individual ijodiy yondashuv asosida hissiy ta'sir kuchini namoyon etish
				A2.04.4	Turli janr va uslublardagi asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilish, sahnalashtirish va yuqori badiiy darajada namoyon etish
2.	34350 Duxovoy estrada-simfonik orkestri rahbari	B1.5	Orkestrning ijodiy faoliyatini rejalashtirish va repertuarni shakllantirish	B1.01.5	Mavsum yoki tadbir yo'nalishiga muvofiq musiqiy asarlar ro'yxatini tuzish
				B1.02.5	Tanlangan asarlarning uslubiy, texnik va badiiy talablarini tahlil qilish
				B1.03.5	Orkestr ijodiy faoliyatining yillik (yoki choraklik) repertuar rejasini ishlab chiqish va tasdiqlash uchun tayyorlash
		B2.5	Orkestr bilan mashg'ulotlar o'tkazish va ijrochilik mahoratini oshirish	B2.01.5	Orkestr a'zolari bilan umumiy repetitsiyalarni reja asosida tashkil etish
				B2.02.5	Guruhlar bilan texnik mashqlar va aniqlashtirish ishlarini olib borish
				B2.03.5	Asarni sahnabop darajada ijro etish uchun orkestrni badiiy va hissiy jihatdan tayyorlash

		B3.5	Jamoatchilik chiqishlarini tashkil etish va konsert faoliyatini muvofiqlashtirish	B3.01.5	Chiqish joyi, sana va dastur mazmuniga mos ravishda konsert ishtirokchilarini belgilash va tayyorlash
				B3.02.5	Tadbirni o'tkazish bilan bog'liq tashkiliy masalalarni muvofiqlashtirish (joy, asbob-uskunalar, saundchek, tayyorgarlik)
				B3.03.5	Konsert faoliyatining umumiy rejasiga muvofiq ijodiy, texnik va tashkiliy jarayonlarni samarali boshqarish
3.	34350 Bolalar musiqa va san'at maktablarida (fortepiano, torli cholg'u, puflama va urg'uli cholg'u, xalq cholg'u, an'anaviy cholg'u, estrada cholg'u) asboblari sinfi o'qituvchisi	D1.5	O'quvchilarni musiqiy asbobda chalishning boshlang'ich asoslari bilan tanishtirish va individual ko'nikmalarni shakllantirish	D1.01.5	O'quvchini musiqiy asbob tuzilishi, uni tutish (yoki o'tirish) qoidalari va dastlabki texnik harakatlar bilan tanishtirish
				D1.02.5	Oddiy mashqlar va etyudlar orqali musiqiy fraza va ritm hissini shakllantirish
				D1.03.5	Boshlang'ich darajadagi asarlarni mustaqil o'rganish va chalish orqali individual ijrochilik ko'nikmasini shakllantirish
		D2.5	Asarlarni texnika va ifoda elementlari asosida o'rganish orqali ijrochilik mahoratini rivojlantirish	D2.01.5	Asarning nota matnini o'qish va texnik jihatlarini tahlil qilish
				D2.02.5	Texnik mashqlar orqali qiyin uchastkalarini alohida o'rganish
				D2.03.5	Ijroda ifoda elementlarini (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamik o'zgarishlar) bosqichma-bosqich qo'llash
				D2.04.5	Asarni yuqori badiiy darajada ijro etish orqali ijodiy individuallikni namoyon qilish
		D3.5	O'quvchilarni solist yoki ansambl tarkibida sahna chiqishlariga tayyorlash hamda ijodiy mustaqillikni rivojlantirish	D3.01.5	O'quvchi(lar)ning salohiyati va tayyorgarlik darajasini hisobga olgan holda sahna uchun repertuar tanlash
				D3.02.5	Sahna chiqishi uchun asarni tayyorlashda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ishlash
				D3.03.5	Solist yoki ansambl shaklida repetitsiyalarni tashkil etish va ijro jarayonida o'zaro muvofiqlikni ta'minlash
				D3.04.5	O'quvchi(lar)ning mustaqil ijodiy yondashuvini rag'batlantirish va sahnada ishonchli, erkin chiqishini ta'minlash

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi:	Konsertmeyster (balet, vokal va boshqa)
Mashg'ulot nomining kodi:	26524
TMR bo'yicha malaka darajasi:	4
Malakani baholash bo'yicha talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (Ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Ish staji talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	<ul style="list-style-type: none"> - Ishga qabul qilinishi uchun nomzod 18 yoshga to'lgan, jinsiga qarab (ayol/erkak) kasb faoliyatini amalga oshirish imkoniga ega bo'lishi lozim; - Ish boshlashdan avval dastlabki tibbiy ko'rikdan muvaffaqiyatli o'tgan bo'lishi va sog'lig'i kasb xususiyatiga mos kelishi talab etiladi; - Nomzod jismoniy bardam, ruhiy barqaror, stress holatlariga chidamli va uzoq vaqt davomida tinimsiz ish olib borishga qobil bo'lishi lozim; - Musiqa va sahna ijrosi jarayonida katta jamoa bilan hamkorlikda ishlash, turli fuqarolar bilan muloqot qilish, tashqi muhit ta'sirida xulq-atvorini nazorat qilish qobiliyatiga ega bo'lishi talab qilinadi; - Aniq talab etiladigan holatlarda texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi bo'yicha ko'rsatmalarni o'zlashtirganligi, shuningdek favqulodda holatlarda tezkor va xavfsiz qaror qabul qilish salohiyatiga ega bo'lishi zarur. - Konsertmeyster ijodiy jarayonning markaziy ishtirokchisi sifatida kasbiga sidqidildan, mas'uliyat bilan yondashishi, barcha jarayonlarga puxta tayyorgarlik bilan qatnashishi lozim; - U jamoa a'zolari, pedagoglar, solistlar va ijodiy rahbarlar bilan o'zaro hurmat va hamjihatlik ruhida muloqot olib borishi, ish jarayonida professional odob-axloq qoidalariga qat'iy amal qilishi shart; - Konsertmeyster doimo intizomli, o'ziga va boshqalarga talabchan, ijodiy muhitda tinchlik va samaradorlikni ta'minlaydigan xulq-atvorni namoyon etishi kerak; - Kasb faoliyati davomida o'z ishiga yangi g'oyalar va ijodiy yondashuvlar kiritish, zamonaviy musiqa yo'nalishlarini o'rganish va amaliyotda tatbiq etishga intilish kerak; - Raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun konsertmeyster o'zini doimiy ravishda rivojlantirish, malaka oshirish, yangiliklarga ochiq va intizomli bo'lishi zarur; - Faoliyati davomida konsertmeysterda barqaror ichki motivatsiya, teatr, musiqa yoki ta'lim muassasasining nufuziga, an'alariga sodiqlik va mustahkam ijodiy pozitsiyaga ega bo'lishi talab etiladi.

Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:		o'rta professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:		norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:		-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:		-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:		TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
		6	Xormeyster
Mehnat funksiyalarining tavsifi			
Kodi va nomi		Mehnat vazifalari	
A1.4- Professional – ijrochilik ko'nikmalarini namoyon etish	A1.01.4- Asarni to'liq o'rganib chiqish va undagi obraz yoki harakatni anglash	O'qitish natijalari	
		Mehnat harakatlari:	
		1. Asarning nota partiturasini puxta tahlil qilish	
		2. Muallifning uslubiy uslubini va asarning tarixi-ma'lumotini o'rganish	
		3. Asardagi hissiy holatlar va obrazlarning ruhiy chuqurligini anglash	
		4. Ijrochi (yoki baletchi) bilan obrazni tushunish bo'yicha fikr almashish	
		5. Ijro jarayonida harakat va musiqa uyg'unligini ta'minlash	
		6. Muayyan obrazning musiqa orqali ruhiy holatini aniqlash va ifoda qilish	
		7. Asarni sahna sharoitida sinchkovlik bilan repetitsiya qilish	
		8. Asar obrazini hayotga yaqinlashtirish orqali tinglovchi qalbiga ta'sir o'tkazish	
		Ko'nikmalar:	
		Musiqani tahlil qilish	
		Obrazli musiqa tafakkurini shakllantirish	
		Ijrochilar bilan badiiy muloqotni yo'lga qo'yish	
		Talqin va ifodaning nozik jihatlarini to'g'ri his qilish	
		Frazirovka va musiqa nutqini logik ravishda yetkazish	
		Musiqa frazalarining ichki nafas olish nuqtalarini aniqlash va ularni jonli ifodada to'g'ri belgilash	
		Musiqa jumlasida dinamika o'zgarishlarini aniqlash va ularni hissiy ravishda ifoda etish	
		Artikulyatsiya turlarini to'g'ri tanlab, ijroda musiqa nutqining aniqligini ta'minlash	
		Ijro davomida musiqa nutqining emotsional yetukligini ta'minlash uchun zaruriy badiiy alomatlarini o'rinli qo'llash	
Bilimlar:			
Asarning tarixi va yaratilish sharoiti			
Asar janri va shakli			
Kompozitorning uslubiy xususiyatlari			

		Asar partiturası
		Obrazni ifoda qiluvchi musiqa vositalari
		Asardagi dramaturgik rivojlanish yo'llari
		Mavzular va leytmotivlarni farqlash usullari
		Ijro uchun uslubiy, texnik va badiiy yo'nalishlar
		Ijrochining roli va vazifasi
		Asarning uslubiy talablariga mos ijro an'analari
		Xalqona va milliy musiqa elementlari
		Psixologiya va sahnaviy muhit talablari
		Mehnat harakatlari:
		1. Asarning nota matnini diqqat bilan o'rganish
		2. Qo'l-barmoq pozitsiyasi va an'anaviy texnik usullardan foydalanish
		3. Asarning ritmik tuzilishiga amal qilish
		4. Artikulyatsiyani tushunarli ifodada berish
		5. Tempo va metrni barqaror ushlab
		6. Tovush ravshanligi va sozlikni ta'minlash
		7. Musiqa nutqining aniq strukturasi saqlash
		8. Jamoa bilan muvofiqlikni ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Ijro davomida tiniq tovush chiqarishni ta'minlash
		Oddiy musiqa texnikasida nota materialni tez va ravon o'qish
		Asar tempiga mos holda qo'l-barmoq harakatlarini muvofiqlashtirish
		Barmoq almashuvlarini aniq va samarali bajarish
		Artikulyatsiya belgilariga amal qilish
		Ritmni his etish va uni barqaror ushlab amalga oshirish
		Har bir frazani ma'no jihatdan ajratib ijro qilish
		Jamoa bilan uyg'unlikda ishlash
		Bilimlar:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullari
		Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari
		Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar jildi, xalq musiqa ijodiyoti, xalq cholg'ularida chalishni o'rgatish uslubiyoti
		Xalq cholg'ulari ijro asoslari
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning usublari
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari

A1.02.4-
Asarni oddiy
texnika asosida
tiniq va
tushunarli tarzda
ijro etish

A1.03.4- Sahnada yoki mashg'ulotda harakat, ovoz va emotsiyani uyg'unlashtirgan holda obraz yaratish	Mehnat harakatlari:
	1. Asar mazmuni va qahramon xarakteri asosida obrazni tahlil qilish
	2. Hissiy holatlarga mos ovoz tembri, diksiya va tonni tanlash
	3. Jismoniy harakatlarni obraz xarakteriga mos ravishda ishlab chiqish va qo'llash
	4. Sahnada ovoz, harakat va hissiyotni bir vaqtda uyg'unlashtirib ijro etish
	5. Ijro paytida emotsional kuchlanishni nazorat qilish va uni muvofiq boshqarish
	Ko'nikmalar:
	Ovoz, mimika va jismoniy harakatlarni obrazga mos holda muvofiqlashtirish
	Obrazning ichki va tashqi psixologik holatini to'g'ri anglab, unga tana va ovoz orqali shakl berish
	Sahnadagi harakatlarni musiqiy ritm va tempga muvofiqlashtirish
	Ovozni dinamik diapazon, tembr va diksiya jihatdan boshqarish
	Muayyan obrazga xos jismoniy plastikani shakllantirish
	Emotsional holatlarni ovoz va mimika orqali samarali ifoda etish
	Jamoa bilan hamkorlikda obrazni uyg'un tarzda ijro etish
	Improvizatsiya elementlarini obrazda saqlab qolgan holda qo'llash
	Bilimlar:
	Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullari
	Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari
	Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar jildi, xalq musiqa ijodiyoti, xalq cholg'ularida chalishni o'rgatish uslubiyoti
	Xalq cholg'ulari ijro asoslari
	Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
	Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari
	Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari
	Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari
	Mehnat harakatlari:
	1. Asar mazmunini tinglovchiga his qildiradigan darajada tahlil etish va ifodalash
2. Tinglovchining e'tiborini o'ziga jalb etadigan hissiy ta'sir yarata olish	

	A1.04.4- Tomoshabin va tinglovchiga ta'sir o'tkaza oladigan darajada, hissiy va badiiy jihatdan boy ijro namoyon etish	3. Obrazga xos jismoniy harakatlar, ovoz o'zgarishlari va emotsional holatlarni uyg'un ravishda qo'llash
		4. Musiqa yoki matn dinamikasini tinglovchi holatiga mos ravishda shakllantirish
		5. Asarning kulminatsion nuqtalarini kuchli badiiy ta'sir bilan ijro etish
		6. Ovoz, nafas va harakatlar orqali sahnaviy obrazga hayot bag'ishlash
		7. Zal bilan "emotsional aloqa" o'rnatib, tinglovchining hissiyotiga ta'sir o'tkazish
		8. Har bir ijroni o'ziga xos badiiy interpretatsiya orqali yangicha ifodada taqdim etish
		Ko'nikmalar:
		Asarning badiiy g'oyasi va emotsional mazmunini anglash va tushuntirib berish
		Ijro jarayonida dinamika, temp va frazirovkani to'g'ri boshqarish
		Tinglovchi e'tiborini tortuvchi ovozli va jismoniy ifoda elementlarini qo'llash
		Asar kulminatsiyasida hissiy yaqinlik va dramatismni namoyon etish
		Zal bilan ruhiy aloqa o'rnata olish
		Ovozda yoki musiqada ichki to'lqinlanishni tabiiy va ta'sirli yetkazish
		Improvizatsiya yoki ijodiy interpretatsiya orqali asarni shaxsiy yondashuvda taqdim etish
		Musiqa va harakat orqali obrazning psixologik holatini chuqur ifoda etish
		Bilimlar:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullari
		Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari
		Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar jildi
		Xalq cholg'ulari ijro asoslari
	Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari	
	Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning usublari	
	Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari	
	Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari	
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ijro jarayonida mustaqil
		2. Asar interpretatsiyasi uchun javobgar
3. Tinglovchi/tomoshabinga ta'sir o'tkazishga mas'ul		
4. Guruhda mustaqil ishtirok etishga mas'ul		
5. Muammoli ijro holatlarini mustaqil hal etadi		
6. Jamoa ichidagi umumiy ijro sifati uchun javobgar		

A2.4- Ijrochilik mahoratini yuqori professional darajada namoyon etish	A2.01.4- Asar matni, musiqiy material yoki xoreografik obrazni chuqur tahlil qilish va tafsirlash asosida ijro uchun tayyorgarlik ko'rish	Mehnat harakatlari:
		1. Asar matni va notalarini o'qib chiqish, strukturasi aniqlash
		2. Muallifning uslubi va ijodiy yo'nalishini tahlil qilish
		3. Musiqiy va dramaturglik rivojlanishni aniqlash
		4. Musiqa obrazlarining xarakterini va ichki mazmunini tahlil qilish
		5. Asarning temp, dinamika va frazirovkasini belgilash
		Asarning murakkab texnik jihatlarini alohida ishlash
		6. Musiqa va harakat (xoreografiya) uyg'unligini aniqlash
		7. Repetitsiya rejasini ishlab chiqish va amalga oshirish
		Ko'nikmalar:
		Asarning musiqiy matnini tahlil qilish va uning tuzilishini anglash
		Musiqa obrazlarining emotsional va badiiy mazmunini chuqur idrok etish
		Kompozitor uslubi va davr estetikasini tahlil qilish
		Frazirovka, temp va dinamikani logik ravishda belgilash
		Muayyan harakat yoki vokal-tanovuzni to'g'ri va badiiy ijro qilishni rejalashtirish
		Qiyin musiqiy joylarni alohida mashq qilish
		Raqamli va yozma ma'lumotlar orqali musiqiy tahlil olib borish
	Asarni ijro etish uchun shaxsiy tayyorgarlikni rejalashtirish	
	Bilimlar:	
	Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullari	
	Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari	
	Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar jildi, xalq musiqa ijodiyoti, xalq cholg'ularida chalishni o'rgatish uslubiyoti	
	Xalq cholg'ulari ijro asoslari	
	Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari	
	Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning usublari	
	Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari	
	Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari	
A1.02.4- Ijro jarayonida professional texnika, ovoz, harakat, plastika va nafasni muvofiqlashtirib qo'llash	Mehnat harakatlari:	
1. Ovoz chiqarish texnikasini badiiy maqsadga muvofiq ravishda nazorat qilish		
2. Nafasni musiqa va harakat ritmiga mos ravishda boshqarish		
3. Jismoniy harakat va ovozni o'zaro uyg'unlashtirib ijro etish		
4. Plastik harakatlarni musiqiy obrazga mos holda namoyon etish		

		5.Asar mazmuniga mos temp va ritmni texnika bilan qo'llab-quvvatlash
		6.Ovozni sahnada to'g'ri proyeksiya qilish orqali tomoshabinga yetkazish
		7.Musiqa yoki xoreografiyaga mos ravishda artikulyatsiyani ishlatish
		8.Ijro jarayonida texnik kamchiliklarni tezda bartaraf etish
		Ko'nikmalar:
		Ovoz va nafasni boshqarish texnikasini bilish va amalda qo'llash
		Tananing plastik harakatlarini musiqa va ovoz bilan uyg'unlashtirish
		Asarning ritmikasi va tempiga mos ravishda texnik ijroni saqlash
		Emotsional holatni ovoz, harakat va mimika orqali namoyon etish
		Nafas olish va ovoz chiqarishni harakatlar bilan muvofiqlashtirish
		Qiyin texnik elementlarni badiiy ifoda bilan uyg'unlashtirib ijro etish
		Improvizatsiya paytida nafas, ovoz va harakatni nazorat qilish
		Musiqa yoki xoreografik harakatlarda dinamikani his etish va to'g'ri qo'llash
		Bilimlar:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullari
		Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari
		Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar jildi, xalq musiqa ijodiyoti, xalq cholg'ularida chalishni o'rgatish uslubiyoti
		Xalq cholg'ulari ijro asoslari
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning usublari
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari
		Mehnat harakatlari:
	A1.03.4- Sahnada obrazni yoritishda individual ijodiy yondashuv asosida hissiy ta'sir kuchini namoyon etish	1.Asar mazmuniga chuqur kirib borish va obrazning ichki holatini anglash
		2.Obrazga xos harakat va ovoz intonatsiyalarini o'rganish va qo'llash
		3. Emotsiyalarni tabiiy va ta'sirli tarzda namoyon qilish
		4.Obrazga xos psixologik detallarni sahnada qo'llash
		5.Musiqa yoki matn bilan uyg'unlikda hissiy holatni saqlash

		6.Sahnadagi harakat, nafas va ovozni uyg'un boshqarish
		7. Tomoshabin bilan hissiy aloqani o'rnatish va saqlash
		8. Improvizatsiya orqali obrazni hissiy jihatdan boyitish
		Ko'nikmalar:
		Obrazni chuqur tahlil qilish va hissiy jihatdan idrok etish
		Individual ijodiy yondashuv asosida obraz yaratish
		Emotsiyalarni ovoz, harakat va mimika orqali tabiiy yetkazish
		Obrazga mos ovoz intonatsiyalari va nutq texnikasini qo'llash
		Plastika va harakatlar orqali obrazni boyitish
		Musiq va sahnaviy muhit bilan hissiy uyg'unlik yaratish
		Improvizatsiya orqali obrazni boyitish va yangicha talqin qilish
		Tomoshabin bilan hissiy aloqa o'rnatish va uni saqlab turish
		Bilimlar:
		Sahna san'ati va ijrochilik asoslari
		Obraz tahlili va psixologiyasi
		Emotsiyalarni ifoda qilish texnikasi
		Sahnadagi harakat va plastika
		Musiq va ovoz uyg'unligi
		Improvizatsiya va ijodiy yondashuv asoslari
		Sahna muhiti va yordamchi vositalar
		Tomoshabin psixologiyasi va hissiy ta'sir usullari
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari
		Mehnat harakatlari:
		1. Turli janr va uslublardagi asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilish, ijro qilish va yuqori badiiy darajada namoyon etish
		2. Asar matni va musiqiy materialini chuqur tahlil qilish
		3. Janr va uslubga mos texnika elementlarini ajratish va mashq qilish
		4. Asarning ifoda va obraz xususiyatlarini anglab ijro etish
		5. Musiq yoki sahnaviy ijroni janr talablariga ko'ra uyg'unlashtirish
		6. Asarni mustaqil ijro qilishda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish
		7. Improvizatsiya yordamida ijroni janr va uslub jihatidan boyitish
		8. Tomoshabinga yoki tinglovchiga janr va uslubning xususiyatlarini his ettirish
	A1.04.4- Turli janr va uslublardagi asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilish, ijro qilish va yuqori badiiy darajada namoyon etish	

		Ko'nikmalar:
		Asar janri va uslubini aniqlash
		Musiqqa matni va strukturasi tahlil qilish
		Janr va uslubga mos ijrochilik texnikasini qo'llash
		Ifoda va obrazni anglab ijro qilish
		Asarni mustaqil ravishda tayyorlash va ijro etish
		Improvizatsiya va ijodiy yondashuv
		Badiiy ifoda va texnika uyg'unligini ta'minlash
		Tinglovchiga yoki tomoshabinga janr xususiyatlarini ta'sirchan yetkazish
		Bilimlar:
		Turli janr va uslublar
		Musiqqa nazariyasi va garmoniyasi
		Ijrochilik texnikasi va uslubiy tavsiyalar
		Obraz yaratish va ifoda psixologiyasi
		Asar tahlili metodlari
		Improvizatsiya va ijodiy yondashuv nazariyasi
		Sahnada chiqish madaniyati va badiiy talablar
		Tinglovchi psixologiyasi va ta'sirchan ijro usullari
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
	Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari	
Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari		
Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari		
Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Ijro jarayonida mustaqil	
	2. Asar interpretatsiyasi uchun javobgar	
	3. Tinglovchi/tomoshabinga ta'sir o'tkazishga mas'ul	
	4. Guruhda mustaqil ishtirok etishga mas'ul	
	5. Muammoli ijro holatlarini mustaqil hal etadi	
	6. Jamoa ichidagi umumiy ijro sifati uchun javobgar	
Texnik va/yoki texnologik talab:	<ul style="list-style-type: none"> - Audio va video texnika; - Repetitsiya, ijro va yozuv jarayonlarida mikrofonlar, quloqchinlar, ovoz kuchaytirgich; - Musiqqa dasturlari va nota redaktorlari – Finale, Sibelius, MuseScore kabi notalar; - Pyupitr, nota o'rindig'i, oyoqqa mos klavish pedali, ovozni muvozanatlash qurilmalari va boshqa yordamchi vositalar; - Konsert yoki mashg'ulot uchun asbobni tayyorlash va sozlash; - Ovoz chiqarish texnikasi 	

Kasbning nomi:	Duxovoy estrada-simfonik orkestri rahbari
Mashg'ulot nomining kodi:	2652
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5
Malakani baholash bo'yicha talablar:	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (Ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Ish staji talab etilmaydi
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	<ul style="list-style-type: none"> - Ishga qabul qilinishi uchun nomzod 18 yoshga to'lgan, jinsiga qarab (ayol/erkak) kasb faoliyatini amalga oshirish imkoniga ega bo'lishi lozim; - Ish boshlashdan avval dastlabki tibbiy ko'rikdan muvaffaqiyatli o'tgan bo'lishi va sog'lig'i kasb xususiyatiga mos kelishi talab etiladi; - Nomzod jismoniy bardam, ruhiy barqaror, stress holatlariga chidamli va uzoq vaqt davomida tinimsiz ish olib borish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim; - Musiqa va sahna ijrosi jarayonida katta jamoa bilan hamkorlikda ishlash, turli fuqarolar bilan muloqot qilish, tashqi muhit ta'sirida xulq-atvorini nazorat qilish qobiliyatiga ega bo'lishi talab qilinadi; - Aniq talab etiladigan holatlarda texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi bo'yicha ko'rsatmalarni o'zlashtirganligi, shuningdek favqulodda holatlarda tezkor va xavfsiz qaror qabul qilish salohiyatiga ega bo'lishi zarur. - Orkestr rahbari o'z kasbiga sidqidildan yondashishi, musiqa va ijodiyotga bo'lgan yuqori mehr va mas'uliyat hissiga ega bo'lishi zarur; - Ijodiy jarayonda ijrochilarni rag'batlantirish, ular bilan muloqotda ehtimolli, samimiy va to'g'ri munosabatda bo'lish qobiliyatiga ega bo'lishi talab etiladi; - Repetitsiya va konsert jarayonlarida intizomli, o'z vaqtida va mas'uliyatli bo'lishi, jamoa oldida namuna ko'rsatishi shart; - Ijodiy muammolarni hal qilishda sabr-toqatli, mulohazali va bosiq yondashuvga ega bo'lishi lozim; - Orkestr a'zolari, texnik xizmatlar va konsert tashkilotchilari bilan samarali hamkorlikni ta'minlay olishi talab etiladi; - Jamoaviy ijrochilik jarayonida ijodiy ruhni ko'tarish, ijrochilarni ruhlantirish va musbat ish muhitini yarata olishi lozim; - Professional etika qoidalariga rioya qilish, sahnaviy madaniyat va tashqi ko'rinishga e'tiborli bo'lishi shart; - Tanqidiy vaziyatlarda vazminlikni saqlash, ziddiyatli holatlarda adolatli va diplomatik yechim topish qobiliyatiga ega bo'lishi zarur.

Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	o'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Estrada-simfonik orkestri artisti
	3	Duxovoy orkestr artisti
	4	Ansambli va jamoa rahbari
	4	Konsertmeyster
5	Musiqqa o'qituvchisi	
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
B1.5-Orkestrning ijodiy faoliyatini rejalashtirish va repertuarni shakllantirish	B1.01.5-Mavsum yoki tadbir yo'nalishiga muvofiq musiqiy asarlar ro'yxatini tuzish	O'qitish natijalari
		Mehnat harakatlari:
		1. Mavsumiy yoki maxsus tadbir mavzusi va yo'nalishini tahlil qilish
		2. Orkestr ijro imkoniyatlarini hisobga olgan holda asarlar turini saralab olish
		3. Zamonaviy va an'anaviy musiqqa yo'nalishlari bo'yicha repertuar namunalari izlash va tahlil qilish
		4. Mavsum yoki tadbir mavzusiga mos kompozitorlar asarlarini tanlash
		5. Asarlarning ijrochilik murakkabligi va orkestr tarkibiga mosligini baholash
		6. Ro'yxatga kiritilgan asarlar uchun nota materiallar bazasini tayyorlash va tekshirish
		7. Tanlangan asarlar bo'yicha dirijyor va ijrochilar bilan maslahatlashish
		8. Asosiy repertuar ro'yxatini tasdiqlash va ijro uchun tayyorgarlik jarayonlarini yo'lga qo'yish
		Ko'nikmalar:
		Musiqqa janrlari va uslubiy yo'nalishlarini ajrata olish va tadbir mavzusiga moslab tanlash
		Orkestr ijrochilari imkoniyatlarini baholab, asarlarni moslashtirish
		Zamonaviy va klassik musiqqa repertuarlarini tahlil qilish va ulardan maqsadga muvofiq namunalarni tanlash
		Asar murakkabligi darajasini texnik va ifoda jihatidan baholash
Nota materiallar bilan ishlash, ularni saralash va tayyorlash		
Ijodiy maslahatlashuvlar olib borish va dirijyor hamda		

		ijrochilar bilan hamkorlikda qaror qabul qilish
		Mavsum yoki tadbir konsepsiyasiga mos ijodiy yoʻnalishni belgilash
Repertuar roʻyxatini tizimli ravishda shakllantirish va uni ijro jarayoniga yoʻnaltirish		
Bilimlar:		
Turli janr va uslubdagi musiqiy asarlarning tarixiy va badiiy xususiyatlari		
Orkestr tarkibi va ijro imkoniyatlariga moslashgan holda asarlarni tanlash prinsiplari		
Zamonaviy va klassik musiqa repertuarlari hamda ularning uslubiy yoʻnalishlari		
Nota materiallarni tayyorlash, tahrir qilish va ular bilan ishlash qoidalari		
Musiqa dramaturgiyasi va kompozitsiya tuzilishi		
Mavsumiy yoki tadbir konsepsiyalariga mos ijodiy rejalashtirish usullar		
Ijrochilarning texnika va ifoda imkoniyatlarini baholash meʼyorlari		
Repertuarni shakllantirishda tashkilotchilik, boshqaruv va hamkorlik jarayonlari		
B1.02.5- Tanlangan asarlarning uslubiy, texnik va badiiy talablarini tahlil qilish		Mehnat harakatlari:
	1. Asarning partiturasini toʻliq oʻrganish va undagi barcha cholgʻu partiyalarini tahlil qilish	
	2. Asarning janr va uslubiy xususiyatlarini oʻrganish, kompozitor niyatini anglash	
	3. Texnik jihatdan murakkab boʻlgan oʻrinlarni aniqlash va ularni ijrochilar uchun soddalashtirish yoʻllarini ishlab chiqish	
	4. Asarning temp, ritm va dinamik belgilari boʻyicha talablarni tahlil qilish	
	5. Badiiy ifoda vositalari – frazirovka, artikulyatsiya va nyuanslarini chuqur oʻrganish	
	6. Asarning uslubiga mos ijro texnikasi boʻyicha koʻrsatmalar tayyorlash	
	7. Ijrochilarning imkoniyatlarini inobatga olgan holda uslubiy tavsiyalar berish	
	8. Asarni sahnada namoyish etish uchun toʻliq uslubiy va badiiy tayyorgarlik boʻyicha reja ishlab chiqish	
	Koʻnikmalar:	
	Partitura va nota materiallarini chuqur tahlil qilish hamda ularni orkestr ijrosiga moslashtirish	
	Asarning uslubiy yoʻnalishini aniqlash va ijroda shu yoʻnalishni saqlash	
	Asarning texnik jihatdan murakkab qismlarini ajratish va ularni mashq qilish boʻyicha tavsiyalar berish	
	Badiiy ifoda vositalari – dinamika, frazirovka va nyuanslarni tahlil qilish va ularni ijroda qoʻllash	

		Orkestr a'zolari imkoniyatlarini hisobga olgan holda ijro uslubini moslashtirish
		Asarning uslubiy talablarini o'rganib, ularni repetitsiya jarayonida samarali qo'llash
Texnik va badiiy talablarni uyg'unlashtirgan holda ijro rejasi ishlab chiqish		
Asarni ijrochilar uchun uslubiy va badiiy jihatdan tushunarli tarzda yoritib berish		
Bilimlar:		
Orkestr repetitsiyasini tashkil etish va mashg'ulot jarayonini boshqarish uslublari		
Asarlarni tahlil qilish va ularni qismlarga bo'lib o'rgatish metodikasi		
Musiqqa nazariyasi va orkestrrovka qoidalari		
Ijrochilarning texnika va ifoda mahoratini rivojlantirish bo'yicha mashqlar tizimi		
Ritm, temp, dinamika va uyg'unlikni ta'minlash bo'yicha pedagogik usullari		
Mashg'ulotda yuzaga kelgan ijro xatolarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish uslublari		
Ijrochilarni rag'batlantirish va ijodiy muhit yaratish bo'yicha psixologiya va pedagogika asoslari		
Mehnat harakatlari:		
1. Asar partiturasini to'liq o'rganish va undagi cholg'ular partiyalarini tahlil qilish		
2. Asarning uslubiy yo'nalishini aniqlash va uning ijroda saqlanishi uchun yo'nalish belgilash		
3. Texnik jihatdan murakkab bo'lgan bo'limlarni ajratish va ular bo'yicha alohida mashg'ulot rejasi tuzish		
4. Badiiy ifoda vositalari (dinamika, frazirovka, nyuanslar)ni tahlil qilish va yozma ko'rsatmalar tayyorlash		
5. Asarning umumiy ritmik, temp va garmonik xususiyatlarini tahlil qilish		
6. Orkestr a'zolarining individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda ijro usullarini belgilash		
7. Asarning texnik va badiiy talablariga mos repetitsiya jarayonlarini rejalashtirish		
8. Ijrochilarga asarning uslubiy va badiiy xususiyatlarini tushuntirish bo'yicha amaliy ko'rsatmalar berish		
Ko'nikmalar:		
Asar partiturasini o'qish va undagi cholg'ular partiyalarini aniq tahlil qilish		
Asarning uslubiy yo'nalishini to'g'ri anglab, ijroda saqlash		
Texnik jihatdan murakkab bo'lgan bo'limlarni ajratish		

B1.03.5-
Tanlangan
asarlarning
uslubiy, texnik va
badiiy talablarini
tahlil qilish

		va ularga yechim topish
		Badiiy ifoda vositalari (nyuans, dinamika, frazirovka)ni to'g'ri belgilash va qo'llash
		Asarning ritmik va temp xususiyatlarini tahlil qilish hamda orkestr ijrosiga yo'naltirish
		Orkestr a'zolarining individual imkoniyatlarini hisobga olib, ijro usullarini moslashtirish
		Asarning texnik va badiiy talablariga asoslangan holda repetitsiya jarayonlarini tashkil qilish
		Asarning uslubiy va badiiy xususiyatlarini ijrochilarga aniq va ta'sirchan yetkazib berish
		Bilimlar:
		Musiqqa nazariyasi va garmoniya asoslari
		Orkestrrovka va cholg'ular xususiyatlari
		Asarning uslubiy yo'nalishlari
		Musiqqa tarixidagi yo'nalishlar va kompozitorlar
		Ijro texnikasi talablari-temp, dinamika, artikulyatsiya va frazirovka qoidalari
		Badiiy ifoda vositalari-asarning emotsional ta'sirini kuchaytiruvchi uslubiy elementlar
		Repertuar tanlash mezonlari
		Repetitsiya va ijro jarayonida uslubiy, texnik va badiiy tahlilni amaliy qo'llash usullari
		Mehnat harakatlari:
		1. Mavsumiy yo'nalish va orkestrning ijodiy maqsadlarini tahlil qilish orqali repertuarining asosiy konsepsiyasini ishlab chiqish
		2. Turli janr va uslublardagi asarlarni saralash hamda ularning orkestr imkoniyatlariga mosligini baholash
		3. Asarlarni ijro etish uchun zarur bo'lgan cholg'u tarkibi va ijrochilar sonini aniqlash
		4. Asarlarni murakkablik darajasi va mavzusiga ko'ra bosqichma-bosqich joylashtirilgan repertuar tuzilishini shakllantirish
		5. Yillik repertuar rejasini orkestr rahbarlari va ijrochilar bilan muhokama qilish
		6. Mavsum davomida tashkil etiladigan maxsus konsertlar, festivallar va tadbirlar uchun qo'shimcha asarlar tanlash
		7. Repertuar rejasini rasmiy hujjat sifatida tayyorlash va tasdiqlash uchun mas'ul idoraga taqdim etish
		8. Tasdiqlangan reja asosida orkestr mashg'ulotlari va ijro faoliyatini tizimli yo'lga qo'yish uchun kalendar-grafik ishlab chiqish
		Ko'nikma:
		Orkestrning mavsumiy maqsadlari va yo'nalishlarini tahlil qilish va ularga mos repertuar shakllantirish
		Turli janr va uslubdagi musiqiy asarlarni saralash
	B1.03.5- Orkestr ijodiy faoliyatining yillik (yoki choraklik) repertuar rejasini ishlab chiqish va tasdiqlash uchun tayyorlash	

		hamda orkestr imkoniyatiga ko'ra to'g'ri tanlash
		Yillik va choraklik repertuar rejalarini tizimli ravishda tuzish va yo'lga qo'yish
		Asarlarning ijro darajasi, tembri va texnik talablarini aniqlash
		Orkestr a'zolari, solistlar va ijodiy guruhlar bilan muzokara va muhokama olib borish
		Repertuar rejasini rasmiy tarzda tayyorlash va tasdiqlash uchun taqdim etish
		Mashg'ulotlar va ijro jarayonini kalendar-grafik asosida yo'lga qo'yish
		Repertuarga o'zgarishlar kiritish yoki favqulodda holatlarda yangicha yechimlar topish
		Bilim:
		Orkestr menejmenti va rejalashtirish asoslari
		Musiqqa tarixi va janrlari
		Orkestr tuzilishi va imkoniyatlari
		Asar tanlash mezonlari
		Tashkiliy hujjatlar yuritish asoslari
		Konsert faoliyatini rejalashtirish bilimlari – mavsumiy konsertlar taqvimini va ularning orkestr ish rejasi bilan uyg'unligi
		Asarlarning uslubiy va texnik talablari
Malaka oshirish va ijodiy rivojlanish tendensiyalari		
Mas'uliyat va mustaqillik:		1. Musiqiy asarlarni tanlash va ro'yxatni shakllantirish uchun mas'ul
		2. Asarlarning ijro murakkabligi va badiiy xususiyatlarini mustaqil tahlil qiladi
		3. Repertuar rejasini ishlab chiqishda ijodiy muvozanat, resurslar va ijro muddatlarini hisobga olgan holda mustaqil qarorlar qabul qiladi
B2.5- Orkestr bilan mashg'ulotlar o'tkazish va ijrochilik mahoratini oshirish	B2.01.5- Orkestr a'zolari bilan umumiy repetitsiyalarni reja asosida tashkil etish	Mehnat harakatlari:
		1. Repetitsiya jarayoni uchun aniq kun va vaqtlarni belgilab, kalendar rejasini tuzish
		2. Har bir mashg'ulot mavzusi va maqsadini belgilab, repetitsiya dasturini tayyorlash
		3. Orkestr a'zolariga repetitsiya uchun zarur notalar va materiallarni tarqatish
		4. Asarlarni bo'limlar bo'yicha o'rganish uchun mashg'ulotlarni bosqichma-bosqich tashkil etish
		5. Orkestr a'zolarining tayyorgarlik darajasini baholab, zarur tavsiyalar berish
		6. Asarni orkestr bilan to'liq ijro etish bo'yicha umumiy repetitsiyalarni yo'lga qo'yish
		7. Repetitsiya jarayonida texnik va ifoda nuqsonlarini aniqlab, ularni bartaraf etish
		8. Repetitsiya natijalarini tahlil qilish va keyingi mashg'ulotlar uchun rejalarini yangilash

		Ko'nikmalar:
		Repetitsiya jarayonini samarali rejalashtirish va vaqtni to'g'ri taqsimlash
		Orkestr a'zolari o'rtasida ijro uyg'unligini ta'minlash uchun metodik yondashuvni qo'llash
		Notalar bilan ishlash va orkestrning barcha guruhlariga yo'naltirilgan topshiriqlar berish
		Mashg'ulot davomida texnik xatolarni aniqlash va ularni isloh qilish bo'yicha tavsiya berish
		Orkestrning turli bo'limlari bilan individual va guruhli ishni uyg'unlashtirish
		Asarlarni bosqichma-bosqich to'liq ijroga tayyorlash jarayonini yo'lga qo'yish
		Repetitsiya jarayonida orkestr a'zolarining diqqatini saqlash va motivatsiya berish ko'nikmasi
		Mashg'ulot natijalarini tahlil qilish va keyingi repetitsiya rejasini takomillashtirish
		Bilimlar:
		Orkestrning tuzilishi, guruhlari va har bir guruhning ijro vazifalari
		Repetitsiya jarayonini tashkil etish va rejalashtirish metodlari
		Musiqqa nazariyasi va notanavislik asoslari
		Asarlarning uslubiy xususiyatlari va janr talablari
		Ijro texnikasidagi asosiy muammolarni aniqlash va ularni bartaraf qilish yo'llari
		Orkestrdagi turli cholg'ularning diapazon, ovoz va vazifalari
	Repetitsiya jarayonida ijodiy va tashkilotchilik kompetensiyalarini muvofiqlashtirish yo'llari	
	Orkestr ijrosini tahlil qilish va ijro sifatini baholash mezonlari	
	B2.02.5- Guruhlar bilan texnik mashqlar va aniqlashtirish ishlarini olib borish	Mehnat harakatlari:
		1. Sozlar guruhini ajratib, repetitsiya jarayonini maqsadga yo'naltirilgan holda tashkil etish
		2. Har bir soz turi uchun texnik mashqlarni tanlab, ularni izchil ravishda bajarishni yo'lga qo'yish
		3. Nota materiallaridagi qiyinliklarni tahlil qilib, ularni alohida mashqlar orqali yengishni ta'minlash
		4. Guruh a'zolari bilan temp, ritm va uyg'unlikni alohida mashqlar orqali takomillashtirish
		5. Asar ichidagi tiniqlik va ovoz uyg'unligini ta'minlash uchun guruhdagi har bir ijrochining ijrosini alohida tinglash va to'g'rilash
		6. Mashq jarayonida uslubiy va dinamik nyuanslarni aniqlashtirib berish
		7. Guruh ijrosini orkestrning umumiy ijrosi bilan uyg'unlashtirish uchun texnik yechimlarni qo'llash

		8. Mashq natijalarini baholash va keyingi bosqichda umumiy repetitsiyada qo'llash uchun tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Sozlar guruhi bo'yicha individual va guruh mashqlarini metodik reja asosida tashkil qilish
		Texnik mashqlarni tanlash va ularni guruhning tayyorgarlik darajasiga moslashtirish
		Notalardagi murakkab passajlar yoki qiyin texnik qismlarni guruh bo'yicha tahlil qilish va soddalashtirilgan mashqlar orqali o'rgatish
		Temp, ritm va metronom bilan uyg'un mashqlar o'tkazish orqali ijroni barqarorlashtirish
		Ovoz uyg'unligini ta'minlash uchun soz guruhi ichidagi individual ovoz balansi va to'g'ri pozitsiyani aniqlash
		Uslubiy va dinamik ifoda elementlarini guruh bo'yicha uyg'unlashtirish va bir xillikni ta'minlash
		Texnik mashqlar natijalarini baholash va ularni umumiy orkestr ijrosiga integratsiya qilish
		Guruh mashqlari orqali ijrochilarning texnik mahoratini yuqori darajaga ko'tarish va orkestrning umumiy uyg'unligiga hissa qo'shish
		Bilimlar:
		Orkestr soz guruhlari tarkibi va ularning vazifalari
		Texnik mashqlar metodikasi va mashq dasturlarini tanlash qoidalari
		Ritm, temp va metronom asosida ishlash uslublari
		Sozlar guruhlari bo'yicha ovoz uyg'unligi va balansini ta'minlash yo'llari
		Murakkab passajlarni qismlarga bo'lib o'rgatish va bosqichma-bosqich texnik mashqlar metodikasi
		Dinamika, artikulyatsiya va uslubiy elementlarni guruh bo'yicha uyg'unlashtirish nazariyasi
		Ijroni tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni to'g'rilash usullari
		Orkestr mashg'ulotlari va guruh repetitsiyalarini tashkil qilishdagi pedagogik va boshqaruv usullari
	B2.03.5- Asarni sahnabop darajada ijro etish uchun orkestrni badiiy va hissiy jihatdan tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Asarning mazmun va uslubini chuqur tahlil qilib, ijrochilarga obrazli talqinni tushuntirish
		2. Orkestr a'zolarida asar ruhiga mos hissiy holatni uyg'otish uchun badiiy mashg'ulotlar o'tkazish
		3. Asarning dinamik va ifoda elementlarini to'g'ri qo'llash bo'yicha ko'rsatmalar berish
		4. Har bir soz guruhi bilan alohida ishlab, asarning umumiy ifoda uyg'unligini ta'minlash
		5. Sahnada ijroni hissiy kuchaytirish uchun orkestrni maxsus psixologik tayyorgarlik mashqlari bilan ta'minlash

		6. Asarni sahnabop ko'rinishda ijro etish uchun harakat va mimikani orkestr faoliyatiga uyg'unlashtirish
		7. Repetitsiyalar jarayonida asarning ichki dramaturgiyasini yoritish uchun bosqichma-bosqich ijro uslubini takomillashtirish
		8. Sahnaga chiqish oldidan orkestrda ijodiy ruh va umumiy jamoaviy hissiy tayyorgarlik muhitini yaratish
		Ko'nikmalar:
		Asarning mazmun va uslubini chuqur anglab, ijrochilarga badiiy va hissiy yo'nalish berish
		Orkestr a'zolarini ijro jarayonida emotsional holatga tayyorlash va ruhiy ko'tarinkilikni saqlash
		Ijroda ifoda, dinamika va tempni uyg'unlashtirishni boshqarish
		Sahnabop ijro uchun orkestrni mimika va sahnaviy harakatlarga yo'naltirish
		Asarning dramaturgik nuqtalarini anglab, ularni ijrochilarga to'g'ri yetkazish
		Orkestr a'zolarini jamoaviy ijodiy ruhda uyg'unlashtirish va muvofiqlashtirish
		Sahnada ifoda kuchini oshirish uchun orkestrda hissiy qo'zg'alishni boshqarish
		Ijro jarayonida texnik va badiiy omillarni uyg'un qo'llash orqali yuqori saviyada tayyorgarlikni ta'minlash
		Bilimlar:
		Asarning uslubiy xususiyatlari va janr qoidalari
		Musiq dramaturgiyasi va obraz yaratish qonunlari
		Orkestr ijrosida hissiy ta'sir kuchini oshirish usullari
		Sahnaviy harakat va emotsional ifoda texnikasi
		Ijrochilar bilan psixologik ishlash va motivatsiya usullari
		Orkestr ovozlarning uyg'unligi va tembr balansini ta'minlash qoidalari
		Talab etiladigan texnik tayyorgarlik darajalari va repetitsiya usublari
		Sahnada namoyish etish talablari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Repetitsiyalarni reja asosida mustaqil tashkil etadi va ularning samarali o'tishi uchun shaxsiy javobgar
		2. Sozlar guruhlari bilan ishlashda ijro aniqligi va texnik sifatni ta'minlash uchun mustaqil qaror qabul qiladi
		3. Orkestrning badiiy va hissiy tayyorgarligi uchun javobgar

B3.5- Jamoatchilik chiqishlarini tashkil etish va konsert faoliyatini muvofiqlashtirish5.	B3.01.5- Chiqish joyi, sana va dastur mazmuniga mos ravishda konsert ishtirokchilarini belgilash va tayyorlash	Mehnat harakatlari:
		1. Chiqish o'tkaziladigan joyning imkoniyatlari va texnik talablarini tahlil qilish
		2. Konsert dasturi mavzusi va yo'nalishiga mos ijrochilarni saralash
		3. Ijrochilarning bandligi va tayyorgarlik darajasiga ko'ra ishtirokchilari ro'yxatini shakllantirish
		4. Asarlar taqsimotini belgilash va har bir ishtirokchiga mas'uliyatni yuklash
		5. Repetitsiya jarayonlarini tashkil etish va ishtirokchilarning tayyorgarligini nazorat qilish
		6. Chiqish kuniga qadar ijrochilarning sahnaviy harakatlari va kiyinish talablarini muvofiqlashtirish
		7. Safar yoki chiqish logistikasi (safari jadvali, transport va asboblarni tashish)ni tashkil qilish
		8. Chiqish oldidan ijrochilarning tayyorgarlik holatini yakuniy tekshirish va rejaga muvofiq tayyor turishini ta'minlash
		Ko'nikmalar:
		Konsert dasturi mazmuni va yo'nalishiga mos ijrochilarni tanlash va saralash
		Ijrochilarning texnik mahorati va sahnaviy tajribasini baholash
		Repetitsiya jarayonlarini rejalashtirish va muvofiqlashtirish
		Asarlar taqsimotini to'g'ri belgilash va ijrochilarga vazifalar yuklash
		Chiqish oldidan ijrochilarni sahnaga tayyorlash bo'yicha yo'l-yo'riq berish
		Logistika ishlarini tashkil etish
		Ijrochilarning tayyorgarlik darajasini nazorat qilish va zarur hollarda yordam ko'rsatish
		Chiqish kunida jamoani ruhlantirish, birlashtirish va professional tayyorgarlik muhitini yaratish
		Bilimlar:
		Musiqqa ijrosi va orkestr rahbarligi nazariyasi – ijrochilarni to'g'ri tanlash va sahna uchun tayyorlash uslublari
		Repertuar tanlash va ijrochilar imkoniyatlarini baholash mezonlari
Konsert tashkiloti va rejalashtirish jarayoni		
Sahna tayyorgarligi va ijrochilarning sahnaviy madaniyati		
Jamoa bilan ishlash psixologiyasi va ijrochilarni ruhlantirish, motivatsiya berish usullari		
Texnik ta'minot va logistika		
Sahna qoidalari va xavfsizlik talablari		

		Konsert jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda holatlarda tezkor qaror qabul qilish usullari
	B3.02.5- Tadbirni o'tkazish bilan bog'liq tashkiliy masalalarni muvofiqlashtirish (joy, asbob-uskunalar, saundchek, tayyorgarlik)	Mehnat harakatlari:
		1. Tadbir o'tkaziladigan joyni ko'zdan kechirish va undagi texnik imkoniyatlarni baholash
		2. Asbob-uskunalarining to'liqligi va ishlash holatini tekshirish
		3. Namoyish etish jarayoni uchun ovoz jihozlarini o'rnatish va sinovdan o'tkazishni tashkil etish
		4. Yoritgichlar va sahna jihozlarini to'g'ri o'rnatish va ularning ishlashini nazorat qilish
		5. Ijrochilarning sahnadagi joylashuvi va chiqish tartibini belgilash
		6. Konsert boshlanishidan oldin barcha texnik xizmatlar bilan muvofiqlashgan holda tayyorgarlik holatini tasdiqlash
		7. Tadbir jarayonida texnik yordam ko'rsatish uchun mas'ul shaxslarni joy-joyiga taqsimlash
		8. Tadbir yakunida asbob-uskunalarini yig'ish, hisobga olish va saqlash bo'yicha ishlarga rahbarlik qilish
		Ko'nikmalar:
		Tadbir joyini texnik jihatdan baholash va unga mos ravishda rejalashtirish
		Asbob-uskunalarini tekshirish va ularning holatini aniqlash
		Namoyish etish jarayonini tashkil etish va ovoz sifatini to'g'rilash
		Sahna yoritgichlari va texnik jihozlarni to'g'ri joylashtirish
		Ijrochilarni sahnada joylashtirish va chiqish tartibini muvofiqlashtirish
		Barcha texnik xizmatlar faoliyatini muvofiqlashtirish va nazorat qilish
		Tadbir paytida yuzaga kelgan texnik muammolarni tezkor hal etish
		Tadbir yakunlangach, asbob-uskunalarini yig'ish, saqlash va hisobga olish
		Bilimlar:
		Tadbir tashkiloti asoslari – konsertlar va jamoatchilik chiqishlarini rejalashtirish qoidalari, bosqichlari va tartibi
	Sahna va texnik jihozlar tuzilishi – sahna uskunalari, yoritish tizimlari va ovoz jihozlarining ishlash prinsiplari	

		Ovoz balansini to'g'ri o'rnatish va mikrofon, kolonka hamda akustik tizimlardan samarali foydalanish usullari
		Asbob-uskunalar xavfsizligi va texnika talablari – elektr jihozlari va sahna qurilmalari bilan ishlashda xavfsizlik qoidalari
		Ijrochilarni sahnaga joylashtirish talablari – sahnada ijrochilarning to'g'ri joylashishi va chiqish tartibi
		Tashkiliy-huquqiy bilimlar – ommaviy tadbirlarni o'tkazishdagi rasmiy ruxsatlar va me'yoriy talablari
		Tadbir tayyorgarligi va yakunlovchi ishlar – konsertdan oldingi va keyingi texnik tayyorgarlik jarayonlari
B3.03.5- Konsert faoliyatining umumiy rejasiga muvofiq ijodiy, texnik va tashkiliy jarayonlarni samarali boshqarish		Mehnat harakatlari:
		1. Konsert faoliyatining umumiy rejasini tahlil qilish va ijodiy hamda tashkiliy vazifalarni belgilash
		2. Ijrochilar, texnika xodimlari va tashkiliy guruhlar o'rtasida vazifalarni aniq taqsimlash.
		3. Repetitsiyalar, saundchek va tayyorgarlik jarayonlari uchun kalendar-jadval tuzish
		4. Texnik vositalar (asbob-uskunalar, yoritish va ovoz tizimlari) holatini nazorat qilish va ularni tayyor holatga keltirish
		5. Ijodiy jarayonda asarlar uslubiy talablariga rioya etilishini ta'minlash va ijrochilarga metodik yo'l-yo'riq ko'rsatish
		6. Konsert davomida texnik va ijodiy jarayonlarni muvofiqlashtirish hamda uzluksizlikni ta'minlash
		7. Favqulodda yoki rejadan tashqari vaziyatlarda tezkor qarorlar qabul qilish va muammolarni hal etish
		8. Tadbir yakunlanganidan so'ng ijodiy va texnik jarayonlarni tahlil qilish, xulosalar chiqarish va takliflar tayyorlash
		Ko'nikmalar:
		Konsert dasturini ijodiy va texnik jihatdan muvofiqlashtirish bo'yicha rejalashtirish
		Ijrochilar, texnika va tashkiliy xodimlar faoliyatini uyg'un ravishda muvofiqlashtirish mahoratlari
		Repetitsiya va tayyorgarlik jarayonlari uchun samarali kalendar-jadval tuzish
		Asbob-uskunalar va texnik vositalarning to'liq tayyorligini tekshirish va nazorat qilish
		Konsert jarayonida ijodiy va texnik jarayonlarni sinxron holda boshqarish
		Favqulodda vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish va muammolarni hal etish
	Konsertdan so'ng ijodiy va texnik jarayonlarni tahlil qilish va samaradorlikni baholash	

		Ijrochilar va xizmat ko'rsatuvchi guruhlar bilan samarali muloqot va yetakchilik
		Bilimlar:
		Konsert faoliyatini rejalashtirish asoslari – konsert dasturini tuzish, tayyorgarlik jarayonlari va ijodiy yo'nalishni belgilash qoidalari
		Ijodiy jarayonlarni boshqarish uslublari – orkestr, ansambl va ijrochilar faoliyatini muvofiqlashtirish usullari
		Texnik jihozlar va asbob-uskunalarni boshqarish – saundchek, yoritish va sahna qurilmalarini tayyorlash talablari
		Tashkiliy jarayonlarni muvofiqlashtirish – tadbirlarni tashkil etishda mas'ullar, xizmat ko'rsatuvchi guruhlar va ijrochilar faoliyati
		Repetitsiya jarayonlarini boshqarish va samarali kalendar – jadval tuzish qoidalari
		Favqulodda vaziyatlarda tezkor boshqaruv prinsiplari
		Ijrochilar va xizmat ko'rsatuvchi xodimlar bilan samarali muloqot qoidalari
		Konsert faoliyatini tahlil qilish va baholash – ijodiy va texnik jarayonlar samaradorligini baholash usullari
	Mas'uliyat va mustaqillik:	1. Shaxsiy tayyorgarlik uchun javobgar
		2. Ijro jarayonida mustaqil
		3. Asar interpretatsiyasi uchun javobgar
4. Tinglovchi/tomoshabinga ta'sir o'tkazishda mas'ul		
5. Muammoli ijro holatlarini mustaqil hal etadi		
6. Jamoa ichidagi umumiy ijro sifati uchun javobgar		
Texnik va/yoki texnologik talab	<ul style="list-style-type: none"> - Audio va video texnika; - Repetitsiya, ijro va yozuv jarayonlarida mikrofonlar, naushniklar, kolonkalar va audioapparatura; - Musiqa dasturlari va nota redaktorlari – Finale, Sibelius, MuseScore kabi notalar; - Pyupitr, nota o'rindig'i, oyoqqa mos klavish pedali, ovozni muvozanatlash qurilmalari va boshqa yordamchi vositalar; - Passajlar, gami, arpedjio va dinamik diapazoni; - Konsert yoki mashg'ulot uchun asbobni tayyorlash va sozlash; - Ovoz chiqarish texnikasi. 	

Kasbning nomi:	Bolalar musiqa va san'at maktablarida (fortepiano, torli cholg'u, puflama va urg'uli cholg'u, xalq cholg'u, an'anaviy cholg'u, estrada cholg'u) asboblari sinfi o'qituvchisi	
Mashg'ulot nomining kodi:	34350	
TMR bo'yicha malaka darajasi:	5	
Malakani baholash bo'yicha talablar:	Tavsiya etiladi	
Amaliy tajriba (Ish staji)ga qo'yilgan talablar:	Ish staji talab etilmaydi	
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar:	<ul style="list-style-type: none"> - Ishga qabul qilinishi uchun nomzod kamida 18 yoshga to'lgan bo'lishi lozim; - Nomzod sog'lomlik holati bo'yicha tibbiy ko'rikdan muvaffaqiyatli o'tgan va pedagogik hamda ijrochilik faoliyatini bajarishga yaroqli bo'lishi shart; - Jismoniy bardamlik va hissiy barqarorlik talab etiladi, chunki uzoq mashg'ulotlar va ijrochilik jarayonlarida stressga chidamlilik zarur; - Musiqa asboblari bilan ishlashda, texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalarini bilgan bo'lishi lozim; - Bolalar bilan ishlashda qonunchilikda belgilangan pedagogik faoliyatga oid etik va huquqiy talablarga rioya etishi zarur; 	
	<ul style="list-style-type: none"> - O'quv jarayonida hurmatli, talabchan va mas'uliyatli munosabatda bo'lish; - Bolalar va ota-onalar bilan muloqotda madaniy, hurmatli va to'g'ri munosabat o'rnatish; - Pedagogik jarayonda sabr-toqatli, ehtiyotkor va ko'ngilchan bo'lish, bolalarning yosh xususiyatlarini inobatga olish; - Dars jarayonida ijodiylik va tashabbuskorlik namoyon etish, o'quvchilarni rag'batlantirish; - Kasbiy faoliyatda nufuzli pedagogik etika va odob-axloq qoidalariga amal qilish; - Jamoa bilan ishlashda hamkorlik, muloqotchanlik va fidoyilik ko'rsatish; - Mashg'ulotlarda punktuallik, tashkilotchilik va intizomlilik talab etiladi. 	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar:	O'rta maxsus professional ta'lim	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi:	Boshlang'ich professional ta'lim yoki o'rta professional ta'lim+norasmiy (informal) ta'lim yoki amaliy tajriba	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi:	-	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari:	-	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi:	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	4	Musiqa fanlari o'qituvchisi

	3	Cholg' u ijrochisi (fortepiano, torli, puflama va h.k.)
	4	Konsertmeyster
	4	Musiqa nazariyasi (solfedjio) o'qituvchisi
	4	Xor va vokal o'qituvchisi
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	Mehnat vazifalari	
D1.5- O'quvchilarni musiqa cholg' usida ijro etishning boshlang' ich asoslari bilan tanishtirish va individual ko'nikmalarni shakllantirish	O'qitish natijalari	
	Mehnat harakatlari:	
	1. Musiqiy asbobning tuzilishi va qismlarini tushuntirish	
	2. Musiqa cholg' usini to'g' ri tutish (yoki o' tirish) holatini namoyish etish va tekshirish	
	3. Asbobni chalish uchun qo' l, barmoq va tanani to'g' ri joylashtirish bo' yicha mashqlar o' tkazish	
	4. Dastlabki ovoz chiqarish usullarini ko' rsatish va o' rgatish	
	5. Asbobni sozlashning boshlang' ich usullari bilan tanishtirish	
	6. Asbobda chalish vaqtida to'g' ri nafas olish yoki qo' l harakatlarini muvofiqlashtirish mashqlarini tashkil etish	
	7. Asbob bilan bog' liq xavfsizlik qoidalarini tushuntirish va amaliy ko' rsatish	
	8. Asbobda dastlabki oddiy mashqlarni bajarishni o' rgatish va to'g' ri bajarilishini nazorat qilish	
	Ko'nikmalar:	
	Musiqa asbobning tuzilishi va qismlarini o' quvchiga tushuntirish	
	Asbobni to'g' ri tutish yoki o' tirish holatini namoyish qilish va o' quvchini unga yo' naltirish	
	Asbobda ovoz chiqarishga tayyorlovchi dastlabki texnik harakatlarni amaliy ko' rsatish	
	Asbobda ovoz chiqarishning boshlang' ich uslublarini o' rgatish va to'g' ri ijrosini nazorat qilish	
	Asbobda chalish vaqtida to'g' ri qo' l, barmoq va tanani joylashtirishni o' rgatish	
	Asbobdan foydalanishda xavfsizlik qoidalarini o' quvchiga tushuntirish va amaliy ko' rsatish	
	Asbobni dastlabki sozlash jarayonlarini ko' rsatish	
	Asbobda oddiy mashqlarni bajarish jarayonida o' quvchining harakatlarini tahlil qilish va xatolarni to'g' rilash	
	Bilimlar:	
Musiqa cholg' usining tuzilishi va qismlari		
Musiqa cholg' usini to'g' ri tutish yoki o' tirish qoidalari		
Dastlabki texnik harakatlar		
Asbobda ovoz chiqarishning boshlang' ich usullari		
Musiqa cholg' usini dastlabki sozlash asoslari		

		Musiqacha cholg'usi bilan ishlashda xavfsizlik qoidalari
		O'quvchida texnikaviy harakatlarni shakllantirish usullari
		Musiqacha ijrosini o'rgatishda qo'llanadigan metodik yondashuvlar va o'qitish usullari
	D1.02.5- Oddiy mashqlar va etyudlar orqali musiqiy fraza va ritm hissini shakllantirish	
		1. Musiqacha frazasi va ritm haqida nazariy tushuncha berish
		2. Oddiy ritm qoliplarini qo'l chapak yoki urg'uli asboblarda orqali bajarish mashqlarini o'tkazish
		3. Eng oddiy etyud va mashqlarni cholg'uda ijro qilishni namoyish etish va o'quvchini unga yo'naltirish
		4. Ritm hissini rivojlantirish uchun metronom bilan ishlash mashqlarini tashkil etish
		5. Musiqacha frazalarini qismlarga bo'lib o'rgatish va ularni bosqichma-bosqich ijro ettirish
		6. Etyud va mashqlar orqali dinamika (baland-past ovoz) hissini shakllantirish mashqlarini bajartirish
		7. Oddiy ritmik etyudlarni ijro etish jarayonida o'quvchining harakatlarini nazorat qilish va xatolarni to'g'rilash
		8. Ijro jarayonida musiqacha frazasini to'g'ri nafas olish yoki barmoq harakatlari bilan uyg'unlashtirish bo'yicha amaliy mashqlar o'tkazish
		Ko'nikmalar:
		Musiqacha frazasi va ritm haqida nazariy tushunchalarni sodda va tushunarli tarzda o'quvchiga yetkazish
		Qo'l chapak yoki urg'uli asboblarda yordamida oddiy ritm qoliplarini bajarish va o'rgatish
		Eng oddiy etyud va mashqlarni cholg'uda ijro etishni namoyish qilish va o'quvchini unga yo'naltirish
		Metronom bilan ishlash orqali ritm hissini rivojlantirish mashqlarini tashkil etish
		Musiqacha frazalarini qismlarga bo'lib o'rgatish va ularni bosqichma-bosqich ijro ettirish
		Etyud va mashqlar orqali dinamika hissini shakllantirishni o'rgatish
		Oddiy etyudlarni ijro etish jarayonida o'quvchining xatolarini aniqlash va to'g'rilash
		Ijro jarayonida musiqacha frazasini nafas olish yoki barmoq harakatlari bilan uyg'unlashtirish
		Bilimlar:
		Musiqacha frazasi va uning tuzilishi asoslari
	Ritm va metr nazariyasi	
	Oddiy mashqlar va etyudlarning tuzilishi asoslari	
	Musiqacha frazasini bosqichma-bosqich o'rgatish usullari	
	Metronomdan foydalanish orqali ritm hissini rivojlantirish usullari	

		Dinamika va ifoda vositalari
		Ritmik mashqlar orqali o'quvchida diqqat va harakat muvofiqligini shakllantirish usullari
D1.03.5- Boshlang'ich darajadagi asarlarni mustaqil o'rganish va chalish orqali individual ijrochilik ko'nikmasini shakllantirish		Musiqqa ijrosida fraza, ritm va texnik harakatlarni uyg'unlashtirish usullari
		Mehnat harakatlari:
		1. O'quvchiga boshlang'ich darajadagi asarlarni tanlash va notalar bilan tanishtirish
		2. Asarni qismlarga bo'lib o'rgatish va har bir qismni alohida mashq qilishni tashkil etish
		3. Asarni cholg'uda namoyish etish orqali ijro uslubini ko'rsatish va o'quvchini unga yo'naltirish
		4. Asarni notalar bo'yicha ritm va frazalarini to'g'ri o'rganish bo'yicha mashqlar o'tkazish
		5. O'quvchining mustaqil ravishda asarni o'rganish jarayonini nazorat qilish va yo'naltirish
		6. Asarni chalishda texnik harakatlar (qo'l, barmoq, nafas)ni to'g'ri yo'lga qo'yish uchun amaliy mashqlar tashkil etish
		7. Asarni ifoda vositalari (dinamika, temp, artikulyatsiya) bilan ijro qilishni o'rgatish
		8. O'quvchini asarni to'liq ijro etishga tayyorlash va xatolarni tahlil qilib, ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rsatmalar berish
		Ko'nikmalar:
		O'quvchiga darajasiga mos boshlang'ich asarlarni tanlash va notalarni o'qish
		Asarni qismlarga bo'lib o'rgatish va har bir qismni alohida mashq qildirish
		Asarni cholg'uda namoyish qilib, o'quvchiga ijro uslubini ko'rsatish va unga yo'nalish berish
		Asarning ritm va frazalarini notalar bo'yicha o'rgatish va nazorat qilish
		O'quvchining mustaqil asar o'rganish jarayonini kuzatish, yo'naltirish va baholash
		Asarni chalishda texnik harakatlarni to'g'ri yo'lga qo'yish
		Asarni ifoda vositalari bilan ijro qilishni o'rgatish
		Asarni to'liq ijro etishda xatolarni tahlil qilish va to'g'rilash
		Bilimlar:
	Boshlang'ich darajadagi asarlarning tuzilishi va qiyinchilik darajalari	
	Notani o'qish va asarni notalar asosida tahlil qilish qoidalari	
	Asarni qismlarga bo'lib o'rganish metodlari	
	Asar ijrosida texnik harakatlarni to'g'ri yo'lga qo'yish yo'llari	

		Musiqqa ijrosida dinamika, temp va artikulyatsiya
		O'quvchida mustaqil ijro ko'nikmasini shakllantirish metodlari
		Asar ijrosida uchraydigan xatolarni tahlil qilish va to'g'rilash usullari
		Ijrochilik mahoratini rivojlantirish uchun repertuarni bosqichma-bosqich tanlash qoidalari
		1. O'quvchilarga cholg'uni to'g'ri ushlab, tovush olish, ritmni saqlash kabi boshlang'ich ijrochilik asoslarini to'g'ri o'rgatish va jarayonni doimiy nazorat qilish
Mas'uliyat va mustaqillik:	2. Har bir o'quvchining yoshiga va individual qobiliyatiga mos dastlabki mashqlarni tanlash, o'quv mashg'ulotlarida xavfsiz, qulay va o'quvchi markazida bo'lgan muhitni yaratish	
	3. Boshlang'ich darajadagi musiqiy materiallar va metodik yondashuvlarni mustaqil tanlash, dars mazmunini o'quvchilarning rivojlanish sur'atiga mos ravishda shakllantirish	
	4. Mashg'ulot davomida o'quvchilarda uchraydigan oddiy ijro xatolarini mustaqil aniqlash va tuzatish, individual rivojlantiruvchi mashqlarni ishlab chiqish va qo'llash	
D2.5- Asarlarni texnika va ifoda elementlari asosida o'rganish orqali ijrochilik mahoratini rivojlantirish	D2.01.5- Asarning nota matnini o'qish va texnik jihatlarini tahlil qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Asarning nota matni bilan tanishish va uning umumiy tuzilishini tahlil qilish
		2. Asarning tonallik (lad) va ritm sxemasini aniqlash hamda ularni o'quvchiga tushuntirish
		3. Notadagi belgilar (dinamika, artikulyatsiya, temp)ni o'qish va sharhlash
		4. Asarning qiyin texnik bo'limlarini ajratib olish va alohida mashq qilishga tayyorlash
		5. Asarda qo'llanilgan texnik elementlarni (gammalar, arpedjio, burilishlar) ko'rsatish va namoyish etish
		6. Asarning ifoda elementlari (frazirovka, aksentlar)ni aniqlab, o'quvchiga tushuntirish
		7. Asarni qismlarga bo'lib, har bir qismdagi texnik va ifoda elementlarini tahlil qilish
		8. Asarni o'rganish jarayonida texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro qilish bo'yicha ko'rsatmalar berish
		Ko'nikmalar:
		Asarning nota matnini to'g'ri va ravon o'qish
		Asarning tonallik va ritm sxemasini aniqlash va tahlil qilish
		Notadagi belgilar (dinamika, artikulyatsiya, temp)ni o'qish va ijroda qo'llash
		Asarning texnik jihatdan qiyin bo'limlarini aniqlash va ularni alohida mashq qilish

		Asardagi texnik elementlar (gammalar, arpedjio, burilishlar)ni cholg'uda namoyish etish va ijro etish
		Asarning ifoda elementlarini tahlil qilish va ularni ijroga tatbiq etish
		Asarni qismlarga bo'lib, har bir qismdagi texnik va ifoda elementlarini o'rganish
		Asarni ijro etishda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish
		Bilimlar:
		Nota savodi asoslari
		Asarning tonallik va lad xususiyatlari
		Asarning ritm va metr tizimi
		Texnik elementlar
		Dinamika va artikulyatsiya belgilari
		Asar tuzilishi va qismlarini tahlil qilish qoidalari
		Texnik jihatdan qiyin bo'limlarni tahlil qilish metodlari
		Asarning ifoda elementlar
		D2.02.5- Texnik mashqlar orqali ijro yo'llari murakkab qismlarini alohida o'rganish
	1. Asardagi texnik jihatdan murakkab qismlarni aniqlash va belgilab olish	
	2. Murakkab bo'limlarni sekin tempda alohida mashq qilishni tashkil etish	
	3. Qiyin harakatlarni barmoq pozitsiyalari va qo'l ko'chirishi orqali bosqichma-bosqich bajarish	
	4. Texnik mashqlar (gamma, arpedjio, interval mashqlari) orqali qiyin o'rinlarni yengillashtirish	
	5. Qiyin qismlarni ritmik soddalashtirilgan shaklda bajarish mashqlarini o'tkazish	
	6. Qo'l va barmoq harakatlarini uyg'unlashtirish uchun izolyatsiyalangan harakat mashqlarini bajarish	
	7. Murakkab bo'limlarni metronom bilan turli templarda bosqichma-bosqich tezlashtirib ijro etish	
	8. Qiyin texnik qismlarni asarning umumiy ijrosiga qo'shib, uzluksiz ijro qilishni yo'lga qo'yish	
	Ko'nikmalar:	
	Asardagi texnik jihatdan murakkab bo'limlarni aniqlash va belgilash	
	Murakkab bo'limlarni sekin tempda aniq va ravon ijro etish	
	Qiyin harakatlarni barmoq pozitsiyalari va qo'l ko'chirishi orqali bosqichma-bosqich bajarish	
Texnik mashqlar (gamma, arpedjio, interval mashqlari)ni qiyin bo'limlarni yengillashtirish		
Qiyin qismlarni ritmik soddalashtirilgan shaklda ijro etish		
Qo'l va barmoq harakatlarini uyg'unlashtirish uchun izolyatsiyalangan harakat mashqlarini bajarish		
Murakkab bo'limlarni metronom bilan turli templarda		

		mashq qilish va tezlashtirish
		Qiyin texnik qismlarni asarning umumiy ijrosiga uyg'un holda qo'shib ijro etish
		Bilimlar:
		Asardagi murakkab texnik qismlarni aniqlash mezonlari
		Sekund, tersiya, kvarta va kvinta kabi intervallar va ularning texnikadagi ahamiyati
		Gamma va arpedjio mashqlarining texnika rivojlantirishdagi roli
		Qiyin bo'limlarni sekin tempda o'rganish va bosqichma-bosqich tezlashtirish usullari
		Qo'l va barmoq harakatlarini ergonomik jihatdan to'g'ri yo'lga qo'yish qoidalari
		Metronomdan foydalanish orqali temp ustidan ishlash usullari
		Texnik mashqlarni ritmik soddalashtirish va ularni ijroda tatbiq qilish yo'llari
	Asarning murakkab qismlarini umumiy ijroga uyg'unlashtirish metodlari	
	D.2.03.5- Ijroda ifoda elementlarini (nyanslar, artikulyatsiya, dinamik o'zgarishlar) bosqichma-bosqich qo'llash	Mehnat harakatlari:
		1. Asardagi ifoda elementlarini belgilarini notada aniqlash va tushuntirish
		2. Ifoda elementlarini alohida mashq qilib namoyish qilish
		3. Asarning qismlarini ifoda elementlarini bosqichma-bosqich qo'llash orqali ijro etish mashqlarini tashkil etish
		4. Nyanslarni to'g'ri ijro qilish uchun amaliy mashqlar o'tkazish
		5. Artikulyatsiya usullarini alohida mashq qilib, ijroda qo'llash
		6. Asarda dinamik o'zgarishlarni sezilarli va ifodaga boy tarzda ijro qilishni yo'lga qo'yish
		7. Asarning texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro etish bo'yicha qadamma-qadam mashqlar bajarish
		8. Ijroni yozib olib tahlil qilish va ifoda elementlarini yanada takomillashtirish bo'yicha ko'rsatmalar berish
Ko'nikmalar:		
Asardagi ifoda elementlarini notada aniqlash va ularni tushuntirish		
Nyanslarni to'g'ri va ifodaga boy tarzda ijro qilish		
Artikulyatsiya usullarini alohida mashq qilib ijroda qo'llash		
Asarda dinamik o'zgarishlarni aniq va sezilarli tarzda ijro qilish		
Asar qismlarini bosqichma-bosqich ifoda elementlari bilan ijro qilish		
Texnika va ifoda elementlarini uyg'un holda ijro etish		

		Ijroda ifoda vositalari orqali asarning xarakterini ochib berish
		Ijroni yozib tahlil qilish va ifoda elementlarini takomillashtirish bo'yicha o'z-o'zini nazorat qilish
		Bilimlar:
		Ifoda elementlarining nazariy asoslari
		Nyuanslarning turlari
		Artikulyatsiya usullari
		Dinamik o'zgarishlarni asar xarakterini ochishda qo'llash prinsiplari
		Asar matnida ifoda belgilarini o'qish va tahlil qilish qoidalari
		Texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish usullari
		Asar ijrosida ifoda vositalari orqali xarakter va obraz yaratish usullari
		Ijroni tahlil qilish va ifoda elementlarini takomillashtirish usullari
		Mehnat harakatlari:
		1. Asarning badiiy g'oyasi va obrazini tahlil qilish hamda uni ijroda aks ettirish
		2. Asarning uslubi va davriy xususiyatlarini o'rganib, ularga mos ijro yo'llarini qo'llash
		3. Asardagi texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro etish
		4. Asar xarakteriga mos dinamika, artikulyatsiya va nyuanslarni qo'llab ijroga ifoda berish
		5. Ijro jarayonida shaxsiy ijodiy qarash va individuallikni namoyon qilish
		6. Asarning emotsional ta'sirini oshirish uchun ovoz tembri va temp o'zgarishlarini maqsadli qo'llash
		7. Asarni sahnada yoki sinov ijrolarida namoyish etish va o'z-o'zini baholash
		8. Ijroni yozib tahlil qilish, xatolarni to'g'rilash va badiiy darajani oshirish bo'yicha takroriy mashqlar o'tkazish
		Ko'nikmalar:
		Asarning badiiy g'oyasi va mazmunini anglash va uni ijroda ifoda etish
		Asarning uslubi va davriy xususiyatlariga mos ijro yo'llarini qo'llash
		Texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro qilish
		Asar xarakteriga mos dinamika, artikulyatsiya va nyuanslarni qo'llash
		Ijro jarayonida shaxsiy ijodiy individuallikni namoyon qilish
		Ovoz tembri, temp va ifoda vositalarini maqsadli ravishda o'zgartirish orqali asar ta'sirini kuchaytirish
		Sahnada yoki auditoriya oldida asarni badiiy darajada ijro etish
	D2.04.5- Asarni yuqori badiiy darajada ijro etish orqali ijodiy individuallikni namoyon qilish	

		Ijroni tahlil qilish, xatolarni to'g'rilash va ijroning badiiy darajasini takomillashtirish
		Bilimlar:
		Asarning badiiy g'oyasi va mazmunini tahlil qilish asoslari
		Asarning uslubiy va janr xususiyatlari
		Ijroda texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish qoidalari
		Nyuanslar, artikulyatsiya va dinamika vositalari
		Shaxsiy ijodiy individuallikni namoyon qilish usullari
		Sahnaviy ijro etish qoidalari va sahna madaniyati
		Ijroni tahlil qilish va ijroda xatolarni bartaraf etish metodlari
		Asarning badiiy darajasini oshirish va ijrochilik mahoratini takomillashtirish usullari
Mas'uliyat va mustaqillik:		1. O'quvchining ijrochilik jarayonida texnik va ifodaviy elementlarni to'g'ri qo'llashini ta'minlash, ularning asarni san'atkorona talqin etishiga rahbarlik qilish
		2. O'quv materiallarini o'quvchining yosh va tayyorgarlik darajasiga mos ravishda tanlash, murakkablik bosqichlariga bo'lib, xavfsiz va samarali mashg'ulot jarayonini tashkil etish
		3. Asar texnik va badiiy talqinini mustaqil tahlil qilish, o'quvchilarning individual qobiliyatlariga mos metodlarni tanlash va qo'llash
		4. Mashg'ulot jarayonida yuzaga keladigan ijro, ritm, texnika yoki ifoda bilan bog'liq muammolarni mustaqil aniqlash va bartaraf etish, dars jarayonini samarali boshqarish
D3.5- O'quvchilarni solist yoki ansambl tarkibida sahna chiqishlariga tayyorlash hamda ijodiy mustaqillikni rivojlantirish	D3.01.5- O'quvchi(lar)ning salohiyati va tayyorgarlik darajasini hisobga olgan holda sahna uchun repertuar tanlash	Mehnat harakatlari:
		1. O'quvchi(lar)ning individual ijrochilik salohiyati va texnik imkoniyatlarini baholash
		2. O'quvchi(lar)ning yoshi, tajribasi va tayyorgarlik darajasiga mos repertuar turlarini aniqlash
		3. Asarlarning texnik qiyinlik darajasi va badiiy mazmunini tahlil qilish
		4. Sahna talablariga mos keladigan asarlar ro'yxatini tuzish
		5. Repertuar tanlashda milliy va jahon musiqa asarlarini uyg'un holda hisobga olish
		6. Solist va ansambl ijrosi uchun asarlarni alohida saralab tayyorlash
		7. Tanlangan repertuarni o'quvchi(lar) bilan muhokama qilish va ularning qiziqishlarini inobatga olish
		8. Sahnada ijro etish uchun tanlangan asarlarni bosqichma-bosqich o'rganish rejasini ishlab chiqish

		<p>Ko'nikmalar:</p> <p>O'quvchi(lar)ning individual ijrochilik salohiyati va texnik imkoniyatlarini baholash</p> <p>O'quvchi(lar)ning yoshi va tayyorgarlik darajasiga mos asarlarni saralab olish</p> <p>Asarlarning texnik qiyinlik darajasi va ijro talablarini tahlil qilish</p> <p>Sahna uchun muvofiq bo'lgan repertuarni saralash va ro'yxat tuzish</p> <p>Milliy va jahon musiqa merosidan asarlarni uyg'un holda tanlash</p> <p>Solist va ansambl ijrosi uchun moslashtirilgan asarlarni ajratib tayyorlash</p> <p>O'quvchi(lar) bilan repertuarni muhokama qilish va ularning ijodiy qiziqishlarini hisobga olish</p> <p>Tanlangan repertuar bo'yicha sahna chiqishlari uchun tayyorgarlik rejasini tuzish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>O'quvchi(lar)ning yoshi va tayyorgarlik darajasiga mos asarlarni tanlash qoidalari</p> <p>Asarlarning texnik qiyinlik darajasini baholash mezonlari</p> <p>Sahnabop repertuarning badiiy talablari va uslubiy xususiyatlari</p> <p>Milliy va jahon musiqa merosidan mos asarlarni tanlash prinsiplari</p> <p>Solist va ansambl ijrosi uchun moslashtirilgan asarlarni farqlash va tanlash yo'llari</p> <p>Asarlarni o'quvchi(lar)ning ijrochilik salohiyatiga ko'ra saralash usullari</p> <p>Sahna chiqishlari uchun tayyorgarlik jarayonida repertuar tanlashdagi pedagogik yondashuvlar</p> <p>Tanlangan asarlarni bosqichma-bosqich o'rganish va tayyorlash jarayonini rejalashtirish</p>
	<p>D3.02.5- Sahna chiqishi uchun asarni tayyorlashda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ishlash</p>	<p>Mehnat harakatlari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Asarning texnik jihatdan qiyin bo'lgan bo'limlarini alohida o'rganish va ularni mashq qilish 2. Asardagi ifoda elementlari (nyanslar, artikulyatsiya, dinamika)ni tahlil qilish va belgilash 3. Texnik mashqlar orqali barmoq harakatlari va cholg'u usullarini mukammallashtirish 4. Asarni sekin tempda texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro qilish 5. Ijroda nyanslar va dinamika belgilarini bosqichma-bosqich qo'llash orqali asarni ifodaga boy qilish 6. Asarning badiiy xarakteriga muvofiq ifoda vositalarini qo'llab ijrochilik ko'nikmasini oshirish

	<p>7. Texnika va ifoda uyg'unligini saqlagan holda asarni sahnabop tempda ijro etish mashqlarini bajarish</p> <p>8. Ijroni yozib olib tahlil qilish va texnika hamda ifoda elementlarini takomillashtirish bo'yicha takroriy mashqlar o'tkazish</p> <p>Ko'nikmalar:</p> <p>Asarning texnik jihatdan murakkab qismlarini aniqlab, ularni alohida mashq qilish</p> <p>Asardagi ifoda elementlarini notadan aniqlab, ijroda to'g'ri qo'llash</p> <p>Barmoq harakatlari va cholg'u usullarini texnikaviy jihatdan to'g'ri bajarish</p> <p>Texnika va ifoda elementlarini uyg'un holda ijroda qo'llash</p> <p>Asarni sekin tempda to'g'ri va aniq ijro etib, bosqichma-bosqich tezlashtirish</p> <p>Asar xarakteriga muvofiq nyuans va dinamika vositalarini qo'llash</p> <p>Sahnabop tempda texnika va ifoda uyg'unligini saqlagan holda asarni ijro qilish</p> <p>Ijroni yozib tahlil qilish va texnika hamda ifoda jihatlarini takomillashtirish</p> <p>Bilimlar:</p> <p>Asarning texnik va ifoda elementlarini tahlil qilish usullari</p> <p>Ijroda barmoq harakatlari va cholg'u usullarini to'g'ri qo'llash qoidalari</p> <p>Asarning murakkab texnik qismlarini mashq qilish metodlari</p> <p>Asar xarakteri va ifoda vositalari uyg'unligini ta'minlash qoidalari</p> <p>Sahnabop tempda ijroda texnika va ifoda uyg'unligini saqlash usullari</p> <p>Ijroni yozib olish va tahlil qilish orqali ijrochilik mahorati</p> <p>Texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirgan holda asarni sahna uchun tayyorlash usullari</p>
	<p>Mehnat harakatlari:</p> <p>1. Solist yoki ansambl tarkibida qatnashuvchilarni aniqlash va ularni rollariga ko'ra taqsimlash</p> <p>2. Repetitsiya jarayoni uchun reja va vaqt jadvalini ishlab chiqish</p> <p>3. Asarni barcha ijrochilar bilan alohida va guruh holatida o'rganishni tashkil etish</p> <p>4. Ansamblda o'zaro tinglash va temp hamda ritm muvofiqligini ta'minlash bo'yicha mashqlar o'tkazish</p> <p>5. Ijrochilarning dinamika va nyuanslarda uyg'unlikka erishishlari uchun yo'l-yo'riq berish</p>

D3.03.5- Solist yoki ansambl shaklida repetitsiyalarni tashkil etish va ijro jarayonida o'zaro muvofiqlikni ta'minlash	6. Repetitsiya jarayonida xatolarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rsatmalar berish.
	7. Solist yoki ansambl ishtirokchilari o'rtasida ijro jarayonida o'zaro hamkorlik va muvofiqlikni mustahkamlash.
	8. Sahna chiqishi oldidan umumiy repetitsiyani to'liq formatda o'tkazish
	Ko'nikmalar:
	Solist yoki ansambl ishtirokchilarini tanlash va ularni ijrochilik imkoniyatlariga ko'ra to'g'ri taqsimlash
	Repetitsiya jarayoni uchun samarali reja va vaqt taqsimoti tuzish
	Asarni alohida va guruh tarkibida uyg'unlashtirib o'rgatish
	Ansamblida temp va ritm uyg'unligini ta'minlash
	Ijrochilarning dinamika va nyuanslarni uyg'unlashtirishini boshqarish
	Repetitsiya jarayonida xatolarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish bo'yicha yo'l-yo'riq berish
	Solist va ansambl ishtirokchilari o'rtasida ijro jarayonida hamkorlik va o'zaro muvofiqlikni shakllantirish
	Sahna chiqishi oldidan to'liq formatdagi umumiy repetitsiyani tashkil etish va boshqarish
	Bilimlar:
	Solist va ansambl ijrochiligidagi o'zaro muvofiqlik qoidalari
	Repetitsiya jarayonini tashkil etish va samarali boshqarish usullari
	Asarni ansambl tarkibida uyg'unlashtirib o'rgatish metodlari
	Temp va ritm uyg'unligini ta'minlash prinsiplari
	Dinamika, nyuans va artikulyatsiyani ansambl ijrosida muvofiqlashtirish qoidalari
	Repetitsiya jarayonida xatolarni tahlil qilish va bartaraf etish usullari
	Sahna chiqishiga tayyorgarlikda solist va ansambl o'rtasida o'zaro hamkorlikni ta'minlash qoidalari
	Sahna oldidan umumiy repetitsiyalarni tashkil etish va o'tkazish qoidalari
	Mehnat harakatlari:
	1. O'quvchilarda mustaqil ijodiy izlanish va ijroga shaxsiy yondashuv ko'nikmasini shakllantirish bo'yicha mashqlar tashkil etish
	2. Sahnada ishonch bilan chiqish uchun psixologik tayyorgarlik mashg'ulotlarini o'tkazish

	D3.04.5- O'quvchi(lar)ning mustaqil ijodiy yondashuvini rag'batlantirish va sahnada ishonchli, erkin chiqishini ta'minlash	3. O'quvchi(lar)ning sahnada o'zini tutish madaniyatini o'rgatish (harakat, kiyinish, tabassum)
		4. Ijro jarayonida erkinlik va tabiiylikni ta'minlash uchun sahna qo'rquvini yo'qotish mashqlarini amalga oshirish
		5. Ijodiy improvizatsiya mashg'ulotlarini tashkil etish orqali mustaqil fikrlashni rivojlantirish
		6. Sahnada chiqishlaridan oldin repetitsiya jarayonida stressni pasaytirish usullarini qo'llash
		7. O'quvchi(lar)ning ijroda o'zini namoyon etishini qo'llab-quvvatlash va ijobiy fikr bildirish
		8. Sahnada ishonchli chiqishni mustahkamlash uchun mini-konsert va ichki ko'rik-sinovlarni o'tkazish
		Ko'nikmalar:
		O'quvchilarda ijodiy mustaqillik va shaxsiy ijrochilik uslubini rivojlantirish
		Sahnada ishonchli va erkin chiqish uchun psixologik tayyorgarlikni ta'minlash
		Sahnada o'zini tutish, harakat va sahnaviy obrazni namoyon qilish
		Ijroda qo'rquv va hayajonni nazorat qilish, erkinlikni ta'minlash
		Ijodiy improvizatsiya orqali mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirish
		Sahnada chiqishi oldidan stressni kamaytirish va o'z-o'zini boshqarish
		Ijro jarayonida shaxsiy ifoda va individuallikni namoyon etish
		Sahnada ishonchli chiqishni mustahkamlash uchun ko'rik-sinov va konsertlarda ishtirok etish
		Bilimlar:
		Ijodiy mustaqillikni rivojlantirish usullari va pedagogik yo'llari
		Sahnada ishonchli chiqishni ta'minlovchi psixologik tayyorgarlik prinsiplari
		Sahnada o'zini tutish madaniyati va sahnaviy etiket qoidalari
		Hayajon va qo'rquvni bartaraf etish usullari
		Improvizatsiya va ijodiy izlanishni qo'llab-quvvatlash usullari
		Ijro jarayonida shaxsiy ifoda va individuallikni namoyon qilish qoidalari
		Sahnada chiqishiga tayyorgarlik jarayonida stressni boshqarish va motivatsiya berish usullari
Ko'rik-sinov va konsertlarda ishtirok etish orqali sahnaviy tajribani oshirish qoidalari		

	Mas'uliyat va mustaqillik:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mashg'ulotlar va darslarga tayyorgarlik ko'rishda shaxsiy intizomga rioya qilish 2. Asarni mustaqil o'rganish va ijro etishda o'zini nazorat qilish 3. Asarning xarakterini va uslubiy xususiyatlarini to'g'ri anglab, shaxsiy ijrochilik yondoshuvini namoyon qilish 4. Ijroda emotsional ta'sir kuchini ta'minlash va tinglovchida musiqa orqali estetik zavq uyg'otish 5. Ansambl yoki orkestrda o'z partiyasini mustaqil ravishda aniq ijro etish 6. Repetitsiya va mashg'ulotlarda ijroga oid ijodiy takliflar kiritish 7. Ijro jarayonida yuzaga kelgan texnik yoki ritmgga oid muammolarni tezkor bartaraf etish 8. Ansambl yoki orkestrning umumiy ijrosi sifatiga hissa qo'shish
Texnik va/yoki texnologik talab:		<ul style="list-style-type: none"> - Audio va video texnika; - Repetitsiya, ijro va yozuv jarayonlarida mikrofonlar, naushniklar, kolonkalar va audioapparatura; - Musiqa dasturlari va nota redaktorlari – Finale, Sibelius, MuseScore kabi notalar; - Pyupitr, nota o'rindig'i, oyoqqa mos klavish pedali, ovozni muvozanatlash qurilmalari va boshqa yordamchi vositalar; - Passajlar, gami, arpedjio va dinamik diapazoni; - Konsert yoki mashg'ulot uchun asbobni tayyorlash va sozlash; - Ovoz chiqarish texnikasi

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.1. Kasbiy standartning rekvizitlari

1.	Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining tasdiqlash hujjatlari:	Madaniyat sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha tarmoq kengashining 2026-yil 24 -fevraldagi 2 -son bayoni
2.	Milliy malaka tizimini rivojlantirish institutining xulosasi:	KS-0040-son xulosa, 03.02.2026
3.	Kasbiy standart talqini va ishlab chiqilgan sanasi:	1.0-talqin, 28.01.2026
4.	Taxminiy qayta ko'rib chiqish sanasi:	27.01.2031

5.2. Kasbiy standartni ishlab chiqishga mas'ul tashkilot

R.Glier nomidagi Respublika ixtisoslashtirilgan musiqa maktabi

(tashkilot nomi)

Direktor

S.Sayimov

(rahbarning lavozimi, imzosi va F.I.O.)

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxonalar) to'g'risida ma'lumot

T/r	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	Familiyasi, ismi, otasining ismi
1.	Madaniyat vazirligi Ta'lim sohasini muvofiqlashtirish bo'limi, Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha bosh mutaxassisi	Turopxo'jayev.A
2.	"Madaniyat ta'limi markazi" davlat muassasasi bosh mutaxassisi	Djo'rayev.Sh
3.	Namangan ixtisoslashtirilgan san'at maktabi oliy toifali o'qituvchisi	Ubayev.N
4.	Qarshi ixtisoslashtirilgan san'at maktabi direktor o'rinbosari	Namozov.B
5.	R.Glier nomidagi Respublika ixtisoslashtirilgan musiqa maktabi direktor o'rinbosari	Azizov.U

Madaniyat sohasida kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha
tarmoq kengashi

KASBIY STANDART
KONSERTMEYSTERLAR FAOLİYATI